

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
REGIDORIA DE SERVICIS SOCIALS

Estudi del barri de Campanar

Maig, 2023

SERVICI DE BENESTAR SOCIAL I INTEGRACIÓ
Secció de Planificació i Innovació
Amadeo de Saboia, 11 · 46010 · València ·
splanin@valencia.es

Amb la col·laboració de Zaira Domínguez i Aitana Gironés, alumnes en pràctiques de la UV.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. ENTORN GEOGRÀFIC DEL BARRI	5
3. APROXIMACIÓ ALS ANTECEDENTS HISTÒRICS	9
4. EL BARRI DE HUI DIA	112
5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES	14
6. RENDA I VULNERABILITAT	27
7. RECURSOS	32
8. CENTRE MUNICIPAL DE SERVICIS SOCIALS	38
9. ALTRES APORTACIONS	45
10. CONCLUSIONS	51
11. BIBLIOGRAFIA	53

1. INTRODUCCIÓ

En el present document s'arreglega l'estudi sociològic realitzat sobre el barri de Campanar. Per a la seua elaboració s'han combinat tècniques d'anàlisis quantitatives, mitjançant la recollida i interpretació de dades, i tècniques d'anàlisis qualitatives mitjançant la realització d'entrevistes semiestructurades, amb l'objectiu d'oferir una radiografia completa de la realitat social del barri, els seus principals problemàtiques, necessitats i demandes.

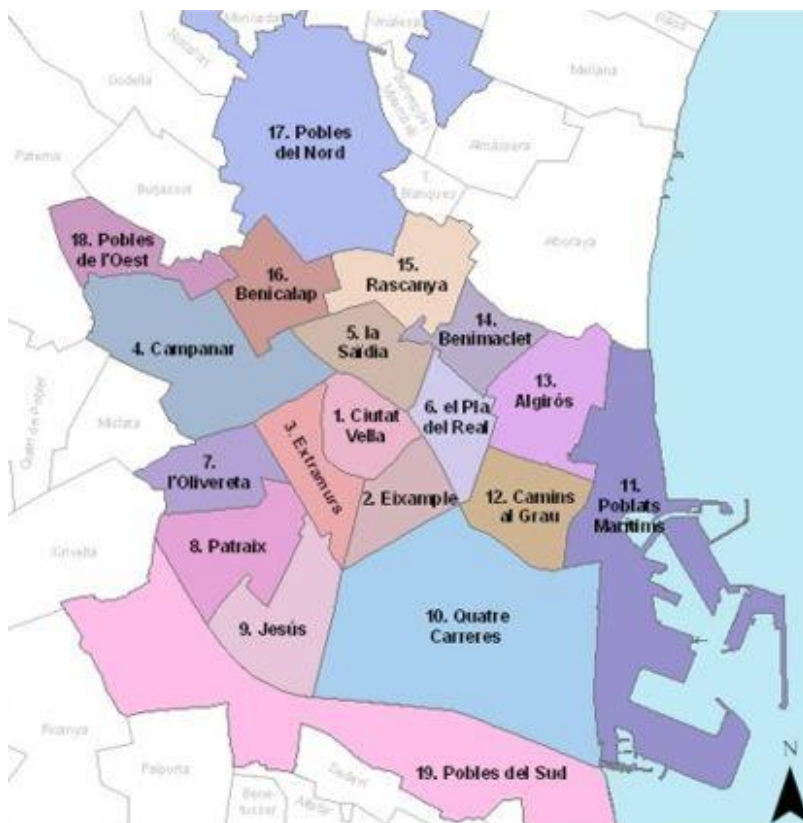
L'estudi comença situant geogràficament el barri dins del districte de Campanar i de la ciutat de València. Li segueix un apartat on s'oferix una contextualització històrica i social del barri, així com una descripció dels seus llocs emblemàtics. Posteriorment es parla de la situació actual de Campanar, on s'incorpora informació arreglegada gràcies a les visites que van ser realitzades al barri.

El quint apartat es correspon amb l'anàlisi sociodemogràfica de les dades relatives al barri de Campanar, i l'anàlisi socioeconòmica del mateix ocupa l'apartat número sis. Seguidament, s'exposa la informació actualitzada sobre els recursos socials, educatius, sanitaris i de transport amb els quals compta el barri. En l'octau apartat s'aprofundix en la informació sobre el Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar (CMSS), centre de referència del barri del nostre estudi, que inclou una anàlisi quantitativa de la memòria del centre i una anàlisi qualitativa de l'entrevista realitzada a la seua directora.

A més, s'inclouen com a complement per a l'anàlisi qualitativa altres tres entrevistes realitzades a representants de diferents entitats del barri: l'Associació de veïns de Campanar i el Centre Municipal de Joventut de Campanar.

2. ENTORN GEOGRÀFIC DEL BARRI

En este apartat realitzarem una descripció de l'entorn geogràfic del barri de Campanar, així com una aproximació als seus límits.

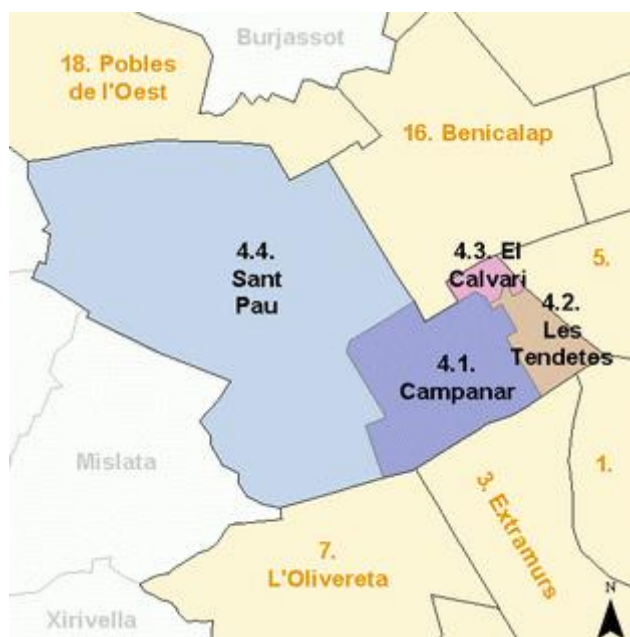
Pla 1: València per districtes

Font: Oficina d'Estadística de l'Ajuntament de València.

El barri de Campanar forma part del districte homònim (número 4). Este districte està compost per 4 barris: Campanar (4.1), Els Tendetes (4.2), El Calvari (4.3) i Sant Pau (4.4). El districte de Campanar limita amb els districtes de Pobles de l' Oest al nord, Benicalap i la Saïdia a l'est i Ciutat Vella , Extramurs i Olivereta al sud. Al seu torn, Campanar limita a l'oest amb els municipis de Mislata, Quart de Poblet i Paterna.

L'any 2022 el districte de Campanar va comptar amb una població de 39.164 habitants, (18.510 homes i 20.654 dones), una superfície de 523,8 hectàrees i presenta una densitat poblacional de 74,8 habitants per hectàrea.

Pla 2. Barris que componen el districte de Campanar

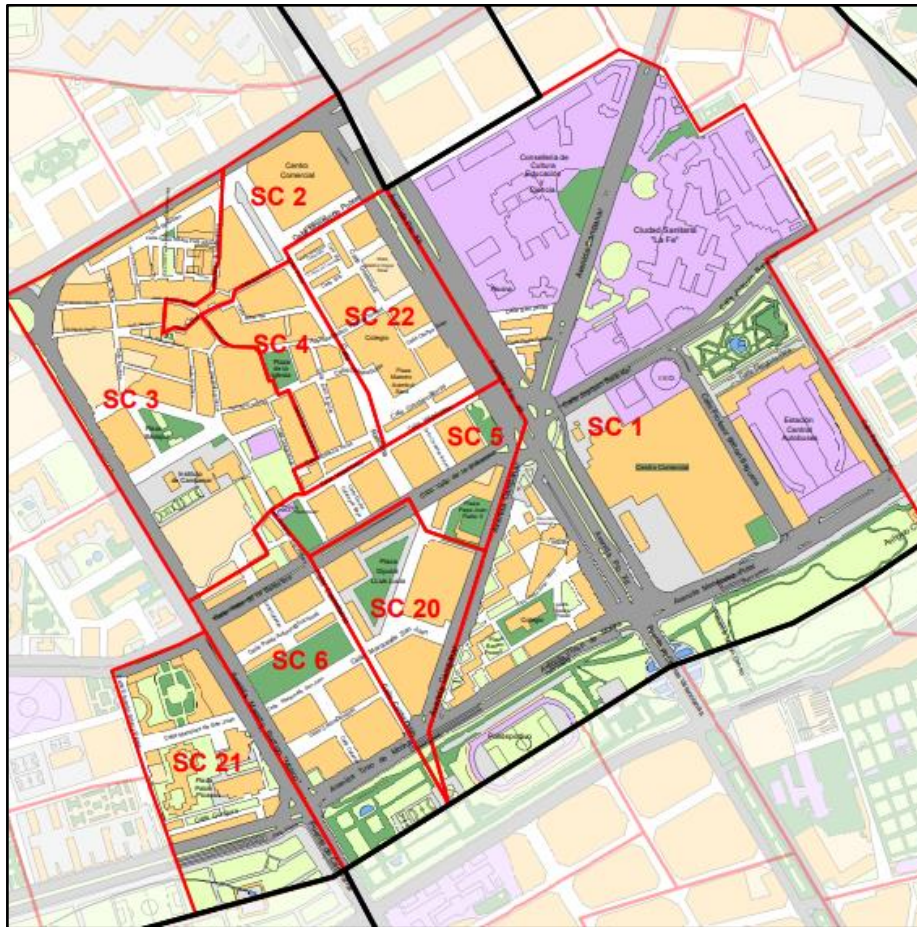

Font: Oficina Estadística Ajuntament de València

Els límits del barri de Campanar són els següents: limita al nord i a l'oest amb Sant Pau; a l'est limita amb El Calvari i Els Tendetes; al nord limita amb Benicalap; i al sud limita amb Extramurs i L' Olivereta.

El barri de Campanar compta amb 11.505 habitants (5.307 homes i 6.198 dones), té una extensió de 98,8 hectàrees i presenta una densitat poblacional de 116,4 habitants per hectàrea. Si comparem esta quantitat amb la ciutat de València, esta última té una densitat de població de 80,75 habitants per hectàrea, per la qual cosa podem dir que la densitat del barri de Campanar és bas tante major. Així i tot , Campanar no és el barri amb més densitat del seu districte homònim, ja que El Calvari compta amb una densitat poblacional de 534,7 i Els Tendetes compta amb 205,4. D'altra banda, el barri de Sant Pau compta amb tan sols 44,5 habitants per hectàrea.

Pla 3. Barri de Campanar

Font: Oficina d'Estadística de l'Ajuntament de València.

L'espai del barri de Campanar està compost per diversos carrers i avingudes que limiten o creuen el barri i que tenen una gran importància en la comunicació d'este. Estes són: Avinguda Tirso de Molina i Avinguda Menéndez Pidal (dos de les avingudes que limiten amb la zona de l'antic riu), Carrer Vall de la Ballestera, Carrer Joaquim Ballester, l'Avinguda Pio XII, l'Avinguda Campanar o l'Avinguda Maestro Rodrigo “Músico”. Així com també trobem diverses zones verdes o d'esbarjo que destaquen visualment com la Plaça Diputat Luis Lucia, Plaza Papa Joan Pau II o la Plaça de l'Església, dins de la qual destaquem l'església amb la torre del campanar.

Este barri compta amb grans espais de referència per a la ciutat, com l'antiga ciutat sanitària “La Fe”, l'espai de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, el gran Centre Comercial

“Nou Centre” i l'Estació Central d'Autobusos. Finalment cal esmentar que este barri compta amb nou seccions censals.

3. APROXIMACIÓ ALS ANTECEDENTS HISTÒRICS

L'origen de Campanar es remunta a mitjan segle XIII, quan sobre estos terrenys existia un conjunt de cases i alqueries musulmanes entorn de la séquia de Rascanya. En aquells dies, el model d'assentament es limitava a ser una dispersió de caserius islàmics dedicats a l'activitat agrícola i ramadera lliure. En 1242, després de la conquesta de València, Jaume I va entregar estos terrenys al noble local Gaspar Espalngas. Un conjunt d'alqueries que, amb el pas del temps es va configurar en un xicotet nucli de població entre les séquies de Rascaña i Mestalla, donant origen al poble de Campanar, segons el Llibre del Repartiment. Gràcies a la riquesa de la terra i el llegat de regueres i aqüífers, els nous habitants d'estos camps comencen a treballar l'horta. La resta de partides, amb els seus camps i alqueries, que no van desenrotllar nuclis urbans, es van mantindre fidels al paisatge agrari de camps oberts fins al segle XX, quan noves edificacions agràries van començar a compartir espai amb antigues alqueries i molins ja existents. Este espai ha ambformat la tradicional horta periurbana de la ciutat, part intrínseca de la identitat valenciana.

Quant a l'origen etimològic de la toponímia del lloc, no es coneix amb certesa d'on prové el nom del barri. El que es té per segur és que no prové, com així sembla suggerir, de l'existència d'un campanar, perquè sembla que el popularment conegut és posterior al nom amb què es va batejar este nucli de la ciutat. L'origen d'este nom cal buscar-lo més en l'estreta relació amb el camp. Fins i tot s'afirma que Campanar vindria de “anar al camp”¹, encara que no hi ha certesa d'això.

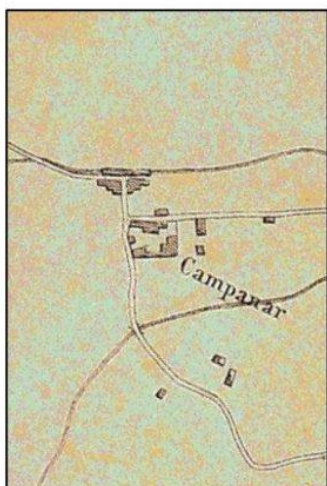
En el segle XVII, Campanar va passar a formar part del Patrimoni Real subjecte a la jurisdicció civil de la ciutat de València, passant a constituir-se en un més dels seus barris.

Des de finals del segle XVIII i inicis del segle XIX, i a causa de l'augment de la seua població, va aparéixer un fort moviment per a aconseguir la independència de la ciutat de València, a la qual havia estat annexionat des dels seus inicis. En 1837 Campanar va aconseguir constituir-se com un municipi independent, encara amb la negativa de la ciutat de València. No obstant això, esta independència solament es prolongarà sis dècades, annexionant-se de manera definitiva a València en 1897, quan ja comptava amb 2.150 habitants. Això es produïx a conseqüència de l'expansió de la ciutat de València cap a l'extraradi principalment agrícola, impulsada pel gran creixement de la seua població i el

¹ Aguilar, Rosa M^a (1985). *Campanar des dels seus orígens*, València.

depassament dels seus tradicionals davanteres urbanes. Així, Campanar a mitjan segle passa a convertir-se en una nova zona urbana, en trobar-se al costat d'importants vies d'accés a València, i això contribuirà a perfilar el model d'expansió radial que ja havia iniciat la ciutat.

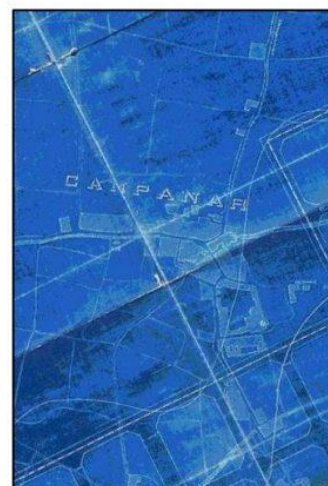
Imatge 1. Cartografia històrica del Nucli Primitiu de Campanar

Cartografia històrica 1808

Cartografia històrica 1899

Cartografia històrica 1907

Cartografia històrica – "Plano General de Valencia" – 12/06/1925

Font: Catàleg de béns i espais protegits del Ajuntament de València. Data de consulta 12 d'abril de 2023

Amb el pas dels anys, la ciutat va anar menjant-se el terreny d'horta que envoltava Campanar i dotant a l'antiga població de noves construccions i arquitectura modernista en conjunció amb les antigues cases i alqueries, algunes d'elles ja desaparegudes. Així, des de principis del segle XX es va produir una progressiva substitució de la vivenda rural per cases de característiques similars però amb diferents fins, amb el propòsit d'unir els conceptes funcionals de l'edificació tradicional amb les idees estètiques del modernisme d'eixe període. Això suposarà una profunda transformació urbana del barri de Campanar.

El Pla urbanístic de 1907 va plantejar l'ampliació de la ciutat cap al Camí de Trànsits, en el nord-oest de la ciutat, camí que va ser concebut com un nou cinturó de circumval·lació

exterior. Cap a 1940 el marge dret del riu Túria concentrava 21.507 habitants, tenint Campanar 4.248. L'esquema urbà de principis dels quaranta del segle XX tendia a un nucli central (València) densament poblat i l'existència de diversos nuclis poblats en la perifèria urbana, separats per sòl agrícola, com Campanar.

L'expansió del teixit urbà de manera compacta i vertical es desborda a partir dels anys seixanta del segle passat, amb el desenvolupisme franquista, quan barris al nord com este, experimenten canvis profunds en la seua morfologia. Estos canvis han suposat, entre altres conseqüències, la ràpida reducció de l'aprofitament agrícola periurbà. És en esta dècada de 1960 a 1970 quan el creixement urbà i demogràfic de la ciutat s'estén a altres nuclis de l' Horta; un dels protagonistes d'este procés de creixement és el barri de Campanar.

En este sentit, una obra de referència que avala esta afirmació és la de Fernando Gaja Díaz i Josep Vicent Boira Maiques, "Planejament i realitat urbana a la ciutat de València (1939-1989)" (1994), que a més consideren este període com el de creació efectiva de l'Àrea Metropolitana de València.

La gran industrialització esdevinguda en 1975 també va afectar a l'Horta convertint-la en un paisatge de zones residencials i de servicis, i provocant un èxode de la vida rural cap a la ciutat i la destrucció d'antiquíssims vincles familiars i costums ancestrals.

Ja en 1997, es va generar un últim cicle d'expansió de la rajola coneguda com a bombolla immobiliària. El barri de Campanar va patir este creixement urbanístic desordenat i dispers on els cultius de verdures, hortalisses i cereals es veien substituïts per grans supermercats, centres d'oci, espais dotacionals i per descomptat, grans zones residencials i urbanitzacions.

4. EL BARRI DE HUI DIA

En les últimes dècades el barri de Campanar ha experimentat un gran creixement tant demogràficament com urbanísticament. El barri es troba als afores de la ciutat, zona d'expansió urbanística des de les últimes dècades del segle passat i limita amb terres de cultiu que configuren l'horta periurbana. Un contrast que diferencia el paisatge però també suposa una clivella en el mode de vida.

Imatge 2. Campanar i els camps de cultiu que li envolten

Font: Blog “Northleg”. Data de consulta 3 de maig de 2023

L'horta que envolta al barri es coneix com a “partida² de Dalt”. Esta és l'única partida que es conserva, però alguns veïns/as continuen utilitzant els seus noms (per exemple, El Pouet) per a reivindicar activament el pas de Campanar.

Des del punt de vista urbanístic i residencial podem trobar tres zones ben diferenciades, degut tant al traçat urbà com als usos als quals es destinen.

La primera zona seria la constituïda pel nucli original del barri. Esta es diferencia clarament sobre el plànol del barri pel seu característic entramat urbà de carrers irregulars i serpentejants. Este espai es troba emmarcat per l'Avinguda General Avilés, l'Avinguda Pius XII, el carrer Vall de la Ballestera i l'Avinguda Maestro Rodrigo. Les cases que dibuixen els carrers del centre són vivendes tradicionals que es conserven en perfecte estat i que es caracteritzen per tindre poca altura (dos plantes com a màxim) i construir-se de manera contigua les unes de les altres. Malgrat no existir pràcticament comerços, esta zona compta amb un col·legi, un institut i una escola infantil que atenen les necessitats educatives de les famílies del barri. És també destacable la presència de nombroses zones verdes i jardins, a més d'un parc on se situa el Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar.

² El terme “partida” era utilitzat per a classificar diferents terrenys de cultiu, però en l'actualitat forma part de la toponímia local.

La segona zona queda limitada pel carrer Monestir de Poblet, el carrer Ricardo Micó, l'Avinguda Menéndez Pidal i l'Avinguda Pius XII. Esta es caracteritza per ser una zona amb nul·la residència a causa de la inexistència d'edificis de vivendes. Això es deu a ser una zona copada d'infraestructures públiques i grans superfícies privades destinades a diferents servicis, com ara l'antiga Ciutat Sanitària La Fe, la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, un CEIP, un IES, el Centre d'Acolliment de Menors, el Centre Comercial Nou Centre, l'Institut Valencià d'Oncologia (IVO), la Subdelegació de Govern o l'Estació d'Autobusos. La zona està travessada per l'Avinguda Campanar, que té un gran volum de trànsit.

Finalment, distingim una tercera zona limitada pel carrer Vall de la Ballestera, l'Avinguda Pius XII, l'Avinguda Tirso de Molina, el carrer Góngora i el carrer Eduardo Soler i Pérez. Esta és una zona residencial però amb clares diferències respecte al barri antic de Campanar. Ens trobem amb edificis verticals de molta altura i de recent construcció (segona mitat del segle XX), amb vies de traçat ordenat que contrasten amb les altres zones del barri. En esta tercera àrea trobem algunes zones verdes com a parcs o jardins, així com places, col·legis i xicotets comerços.

Patrimoni

Quant a valor patrimonial, el de Campanar potser és el barri, dels quals envolten el centre intramurs de la ciutat, el nucli històric de la qual s'ha conservat en un millor estat, presumint de tindre algunes dels carrers més pintorescos de València. Quant a la seua tipologia d'edificacions, la prosperitat de les hortes regades per la séquia de Rascaña va donar lloc en el segle XIX a una substitució de vivendes pròpies de l'entorn rural amb origen en els segles XVII i XVIII per altres més urbanes de tall modernista amb motlures decoratives i ceràmica en les seues façanes, sense que es perdera l'encant de “poble” dels seus carrers, hui dia convertides en zona de vianants.

La conservació de la trama urbana que presenta Campanar es dona en pocs llocs de la ciutat i es caracteritza per ser un centre històric de vivendes baixes de dos plantes, amb façanes que reflectixen harmonia contigües les unes a les altres i que es recorren a través de carrers serpentejants que contrasta amb la zona de nova expansió del barri, dominada per altes i impersonals torres. En este sentit, es preserva la trama viària dels antics camins i cursos de séquies convertits ara en carrers estrets i de recorregut sinuós que respecten una proporció homogènia en els vials i les seues construccions. Esta bona conservació del nucli urbà, li

dona un alt valor paisatgístic i, de fet, ha sigut qualificat com a Bé d'Interés Cultural i tots els seus immobles estan protegits.

Destaca en el centre del casc primitiu la plaça enjardinada en la qual se situa l'església del barri, la parròquia de La nostra Senyora de la Misericòrdia, nom l'origen del qual s'atribuïx a una pintura amb la imatge d'esta Verge que Sant Vicent Ferrer donaria a una família de nobles que comptava en les seues terres amb una capella on es va depositar. Una de les imatges del barri la constituïx el campanar de l'església, alçat entre 1735 i 1749.

Imatge 2. Collage del nucli primitiu de Cajamar (2023)

En este nucli històric del barri ens trobem amb l'edifici conegut com a Alqueria Pallardó, important exemple d'arquitectura tradicional valenciana. Es tracta d'un espai protegit, de gran valor històric i arquitectònic situat al Carrer Gravador Enguïdanos, envoltat del propi parc de l'alqueria. L'any 2000 va ser rehabilitada.

Imatge 3. Alqueria Pallardó

Font: Blog “Carmen Cárcel”. Eduard Pérez LLUCH. Data de consulta 3 de maig de 2023

5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

A continuació es mostra el barri a partir de xifres i taules sobre la població i les vivendes que el componen. Esta informació s'extrau de les dades oficials obtingudes de l'Oficina d'Estadística de l'Ajuntament de València.

Taula 1: Evolució de la població

	<i>Campanar</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Habitants</i>	<i>Variació %</i>	<i>Habitants</i>	<i>Variació %</i>
1981	8.126	-	746.677	-
1986	10.691	31,57%	729.419	-2,31%
1991	12.449	16,44%	752.909	3,22%
1996	13.141	5,56%	746.683	-0,83%
2001	12.610	-4,04%	750.476	0,51%
2005	12.456	-1,22%	797.291	6,24%
2009	12.147	-2,48%	800.469	0,40%
2012	11.808	-2,79%	799.188	-0,16%
2013	11.805	-0,03%	794.228	-0,62%
2014	11.707	-0,83%	787.301	-0,87%
2015	11.595	-0,96%	787.266	0,00%
2016	11.662	0,58%	791.632	0,55%
2017	11.601	-0,52%	792.086	0,06%
2018	11.604	0,03%	798.538	0,81%
2019	11.593	-0,09%	795.736	-0,35%
2020	11.573	-0,17%	801.545	0,73%
2021	11.547	-0,22%	800.180	-0,17%
2022	11.505	-0,36%	797.665	-0,31%
<i>Variació 1r any/últim any</i>	41,58%		6,83%	

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

L'evolució del barri de Campanar, tal com podem veure en la Taula 1, ha experimentat algunes tendències clares. D'esde el 1981 fins al 1996 la població va créixer en més de 5000 habitants, boom demogràfic zonal, per a posteriorment patir un descens continuat fins a 2015. A partir d'enguany fins a l'actualitat no existix una tendència clara, experimentando una estabilització, en la qual durant estos set anys la població només ha variat en tot just un centenar de persones entre els 11.660 i els 11.505.

Taula 2: Població per sexe i edat

	Campanar						Ciutat de València	
	Homes		Dones		Total			
	Número	% per grups d'edat	Número	% per grups d'edat	Número	% per grups d'edat	Total	% per grups d'edat
0-15	689	12,98%	748	12,07%	1.437	12,49%	108.983	13,66%
16-64	3.236	60,98%	3.555	57,36%	6.791	59,03%	517.780	64,91%
65 i més	1.382	26,04%	1.895	30,57%	3.277	28,48%	170.902	21,43%
Total	5.307	100,00%	6.198	100,00%	11.505	100,00%	797.665	100,00%
% per sexe	46,13%		53,87%		100,00%			

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Respecte a la distribució poblacional per grups d'edat, el barri de Campanar sí que presenta algunes diferències respecte a la globalitat de la ciutat de València: En el grup d'edat d'entre 0 i 15 anys, el valor és major un punt percentual en la totalitat de la ciutat, 13'6% i en el barri se situa en un 12'5%; per al següent grup d'edat, de 16-64 anys, Campanar presenta un 6% inferior, la qual cosa representa menor població activa. L'últim grup d'edat analitzat, mostra prop de set punts de diferència, per la qual cosa Campanar, és un barri envellit, per damunt de la mitjana de la ciutat.

S'observa que la distribució poblacional mostra un major percentatge de dones en el grup d'edat de 65 i més i menors percentatges en els grups d'edat inferiors.

Taula 3: Població segons lloc de naixement.

	<i>Campanar</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>núm. persones</i>	<i>%</i>	<i>núm. persones</i>	<i>%</i>
<i>València</i>	6.208	53,96%	424.868	53,26%
<i>Resta de L`Horta</i>	379	3,29%	21.598	2,71%
<i>Resta de la C. Valenciana</i>	1.112	9,67%	57.409	7,20%
<i>Resta de l'Estat</i>	2.047	17,79%	128.557	16,12%
<i>Estranger</i>	1.759	15,29%	165.233	20,71%
<i>Total</i>	11.505	100,00%	797.665	100,00%

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

E sta taula refle ja la poblaci ón de Campanar i de la ciutat de València segons el lloc de naixement. Les persones provinents de la resta de la Comunitat, de L'Horta i de València representen percentatges similars a la ciutat i en Campanar. Crida l'atenció el menor percentatge de persones estrangeres que en la resta de la ciutat (15,29% enfront del 20,71%).

Taula 4: Població nascuda en la resta de l'Estat, per comunitats principals.

	<i>Campanar</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>núm. persones</i>	<i>%</i>	<i>núm. persones</i>	<i>%</i>
<i>Castella-la Manxa</i>	682	33,32%	41.772	32,49%
<i>Andalusia</i>	294	14,36%	22.176	17,25%
<i>Madrid (Comunitat de)</i>	188	9,18%	12.581	9,79%
<i>Aragó</i>	201	9,82%	10.364	8,06%
<i>Castella i Lleó</i>	191	9,33%	9.596	7,46%
<i>Catalunya</i>	116	5,67%	8.237	6,41%
<i>Resta de CCAA</i>	375	18,32%	23.831	18,54%
<i>Total</i>	2.047	100,00%	128.557	100,00%

En esta quarta taula veiem la diferència entre la població del barri de Campanar i la ciutat de València respecte al lloc de procedència per comunitats autònomes d'Espanya. Les dos comunitats de procedència més comunes, tant en el barri com a la ciutat són Castella-la Manxa i Andalusia; en el primer cas amb un terç de les persones representades en la taula i en el segon amb un tanto per cent pròxim a la ciutat i en Campanar. La resta de les comunitats no aporten dades destacables amb valors menors a 200 persones, excepte Aragó.

Taula 5: Població estrangera segons sexe i nacionalitat.

	<i>Campanar</i>					
	<i>Homes</i>		<i>Dones</i>		<i>Total</i>	
	<i>Número</i>	<i>%</i>	<i>Número</i>	<i>%</i>	<i>Número</i>	<i>%</i>
<i>Unió Europea (27)</i>	173	31,00%	189	29,21%	362	30,04%
<i>Amèrica del Sud</i>	153	27,42%	180	27,82%	333	27,63%
<i>Àsia</i>	93	16,67%	88	13,60%	181	15,02%
<i>Amèrica Central</i>	38	6,81%	65	10,05%	103	8,55%
<i>Àfrica</i>	52	9,32%	39	6,03%	91	7,55%
<i>Resta d'Europa</i>	42	7,53%	71	10,97%	113	9,38%
<i>Amèrica del Nord</i>	7	1,25%	15	2,32%	22	1,83%
<i>Total</i>	558	100,00%	647	100,00%	1.205	100,00%
	<i>Ciutat de València</i>					
	<i>Homes</i>		<i>Dones</i>		<i>Total</i>	
	<i>Número</i>	<i>%</i>	<i>Número</i>	<i>%</i>	<i>Número</i>	<i>%</i>
<i>Unió Europea (27)</i>	15.644	26,30%	16.127	27,02%	31.771	26,66%
<i>Amèrica del Sud</i>	15.858	26,66%	18.490	30,98%	34.348	28,82%
<i>Àsia</i>	10.826	18,20%	7.990	13,39%	18.816	15,79%

<i>Amèrica Central</i>	2.998	5,04%	5.458	9,14%	8.456	7,10%
<i>Àfrica</i>	7.607	12,79%	3.941	6,60%	11.548	9,69%
<i>Resta d'Europa</i>	5.214	8,77%	6.204	10,39%	11.418	9,58%
<i>Amèrica del Nord</i>	1.263	2,12%	1.430	2,40%	2.693	2,26%
<i>Oceania i altres</i>	74	0,12%	48	0,08%	122	0,10%
<i>Total</i>	59.484	49,91%	59.688	50,09%	119.172	100,00%

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Abans de començar a analitzar les dades de la taula 5 cal comentar la diferència entre la població nascuda a l'estranger (Taula 3) i la població estrangera (Taules 5 i 7).

La població nascuda a l'estranger pot tindre nacionalitat espanyola, però la població estrangera només té nacionalitat estrangera, no espanyola. És per això la diferència entre la població segons lloc de naixement del barri de Campanar de la Taula 3 (1.759) i la població estrangera de les Taules 5 i 7 (1.205), que assenyalava que en el barri hi ha 554 habitants nascuts a l'estranger però amb nacionalitat espanyola.

Una vegada destacat esta dada el següent en el que ens hem de fixar és en la distribució d'esta població d'acord amb la nacionalitat. El valor més elevat de població estrangera correspon a persones procedents de la Unió Europea, 30%, després d'estos, se situen les persones d'Amèrica de Sud, 27%.

Quant a la ciutat de València, el valor més alt perteneix a la població originària d'Amèrica del Sud, 29%, seguit dels naturals de la UE amb un valor de 27%. En tots dos casos la diferència entre estos dos grups i la resta és bastant gran i les xifres són similars entre el barri i la ciutat.

Si analitzem la distribució per sexe i nacionalitat, en Campanar es dona una feminització de la població procedent d'Amèrica Central i dels països d'Europa no pertanyents a la UE i una masculinització d'asiàtics i africans. Pel que a la ciutat correspon, es corresponen les xifres també sent més nombroses les dones de centroamèrica i sudamèrica que els africans i asiàtics que són en major número també homes, amb diferències percentuals superiors a 5 punts en els dos casos.

Taula 6: Nacionalitats estrangeres majoritàries any de referència i dècada anterior.

<i>Campanar (2012)</i>		<i>Ciutat de València (2012)</i>		<i>Campanar (2022)</i>		<i>Ciutat de València (2022)</i>	
Romania	11,8%	Romania	11,7%	Veneçuela	9,8%	Itàlia	8,9%
la Xina	11,6%	Bolívia	10,4%	la Xina	9,5%	Colòmbia	8,7%
Bolívia	8,5%	l'Equador	9,4%	Romania	9,0%	la Xina	6,7%
Colòmbia	7,0%	Colòmbia	7,1%	Itàlia	8,1%	Romania	6,6%
Itàlia	6,1%	Itàlia	5,5%	Colòmbia	6,6%	Veneçuela	6,1%
l'Equador	5,6%	el Pakistan	4,9%	Hondures	5,9%	el Pakistan	4,8%
Altres	49,4%	Altres	51,0%	Altres	51,0%	Altres	58,2%

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022 i de 2012. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

En esta sexta taula trobem les variacions que hi ha hagut en l'última dècada, de l'any 2012 al 2022, respecte a les nacionalitats estrangeres majoritàries. Tant en el barri com en el conjunt de la ciutat hi ha hagut canvis en les procedències de les persones estrangeres. Quant a Campanar la procedència majoritària en 2012 era Romania 11,8%, i ara són originals de Veneçuela 9,8%; en segon lloc, la Xina, que es manté en segon lloc actualment encara que amb menor percentatge. Pel que respecta a la ciutat, la procedència majoritària era de Romania i en segon lloc Bolívia, i actualment, són Itàlia 8,9% seguit per Colòmbia 8,7%. Itàlia creix amb força a la ciutat sent en l'actualitat, els més nombrosos i també creixen en número en Campanar.

Taula 7: Comparació de població estrangera de l'any de referència i dècada anterior.

		<i>Campanar</i>		<i>Ciutat de València</i>	
2012	<i>Població total</i>	11.808	100,00%	799.188	100,00%
	<i>Població estrangera</i>	1.497	12,68%	108.449	13,57%
2022	<i>Població total</i>	11.505	100,00%	797.665	100,0%
	<i>Població estrangera</i>	1.205	10,47%	119.172	14,94%

Font: Padró municipal de gener de 2022 i 2012. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València

En esta Taula 7 no s'aprecien diferències significatives entre el percentatge de població estrangera entre el barri i la ciutat. En 2012 la ciutat registrava un percentatge de 13'57% i Campanar un 12'68%, mentre que en l'actualitat, en Campanar ha baixat el percentatge de població estrangera en dos punts no així a la ciutat, que ha pujat un.

Taula 8: Nombre de fulles familiars segons grandària.

	<i>Campanar</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Fulles familiars</i>	<i>%</i>	<i>Fulles familiars</i>	<i>%</i>
<i>1 persona</i>	1.482	30,97%	117.069	34,6%
<i>2 persones</i>	1.433	29,94%	92.098	27,2%
<i>3 persones</i>	928	19,39%	61.692	18,2%
<i>4 persones</i>	652	13,62%	46.398	13,7%
<i>5 persones</i>	176	3,68%	13.529	4,0%
<i>6 persones</i>	72	1,50%	4.457	1,3%
<i>7 o més persones</i>	43	0,90%	3.241	0,96%

<i>Total</i>	4.786	100,00%	338.484	100,0%
--------------	-------	---------	---------	--------

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

En esta octava taula es mostra la composició de les llars familiars per nombre de persones convivents registrades en les fulles padronals. En tots dos les llars unipersonals i els conformats per dos persones són els més freqüents, arribant fins al 60%. Un terç de la població viu sola, podrien representar persones majors, moltes vegades dones. La resta el representen les llars compostes per tres persones (19% en Campanar i 18% a València) i 4 persones (14% tant en Campanar com a València).

Taula 9: Nombre de fulles padronals i persones.

	<i>Campanar</i>	<i>% respecte al total</i>	<i>Ciutat de València</i>
<i>Total de fulles</i>	4.793	1,41%	338.929
<i>Total de persones</i>	11.505	1,44%	797.665
<i>Fulles familiars</i>	4.786	1,41%	338.484
<i>Persones en fulles familiars</i>	11.383	1,44%	791.754
<i>Mitjana de persones en fulles</i>	2,4	102,13%	2,35
<i>Fulles col·lectives</i>	7	1,57%	445
<i>Total de persones en fulles col·lectives</i>	122	2,06%	5.911

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Com es mostra en la Taula 9, les fulles padronals -que arrepleguen la informació de les persones que estan empadronades en un mateix lloc- inclouen, d'una banda, les fulles familiars (llars) i, d'altra banda, les fulles col·lectives, referides a empadronaments en residències, vivendes tutelades, etcètera. En Campanar hi ha 4.793 nuclis familiars, la qual cosa suposa un 1'41% de la ciutat. La mitjana de persones per fulla en el barri és similar a la del conjunt de la ciutat, 2,4 i 2'35 punts percentuals respectivament. Respecte a les fulles

col·lectives, es registren 7 en el barri enfront de les 445 de la ciutat de València, la qual cosa representa el 1'57% del total de la ciutat.

Taula 10: Principals dades demogràfiques.³

	<i>Campanar</i>	<i>Diferència</i>	<i>Ciutat de València</i>
<i>Taxa bruta de natalitat</i> ⁴	6,7	-0,12	6,82
<i>Taxa bruta de mortalitat</i> ⁵	9,7	0,25	9,45
<i>Taxa general de fecunditat</i> ⁶	33,4	2,72	30,68
<i>Relació de masculinitat</i> ⁷	85,6	-4,9	90,5
<i>Edat mitjana</i>	47,7	2,8	44,9
<i>Índex d'envelliment</i> ⁸	228,0	71,2	156,8
<i>Índex de sobreenvjecimiento</i> ⁹	10,8	-5,1	15,9
<i>Índex demogràfic de dependència</i> ¹⁰	69,4	15,3	54,1

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021 i 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

En esta taula trobem les principals dades demogràfiques i veiem que hi ha alguna diferència significativa entre Campanar i la ciutat de València. La major diferència de valors la trobem en l'índex d'envelliment, ja que a la ciutat és 156,8 i en Campanar és de 228, setanta-un punts més, la qual cosa ens indica que la població del barri està molt més envellida que el conjunt de la població de València. També podem destacar que la relació de masculinitat és menor per al barri que per a la ciutat (amb una diferència de 4'9 punts), la qual cosa ens indica que el barri està menys masculinitzat. Un altre de les dades significatives és l'índex demogràfic de dependència, que en Campanar és de 69'4 i a València és de 54,1.

³ Les dades corresponen alguns a l'any 2021, referits al 2020 i altres al 2022, referits al 2020.

⁴ Nombre de naixements d'una població per cada mil habitants en un any, a 1 de gener de 2021.

⁵ Nombre de defuncions d'una població per cada mil habitants en un any, a 1 de gener de 2021.

⁶ Nombre de naixements vius per cada grup de dones en edat de 15 a 49 en un any, a 1 de gener de 2021.

⁷ Relació d'homes i dones d'una població expressada mentres per cent, a 1 de gener de 2022.

⁸ Proporció del nombre de persones de més de 65 anys respecte a la població total, a 1 de gener de 2022.

⁹ Nombre de persones majors de 75 anys que hi ha per cada persona major de 65 anys, a 1 de gener de 2022.

¹⁰ Proporció de persones dependents (persones menors de 16 anys o majors de 64 anys) sobre la població en edat de treballar (entre 16 i 64 anys), a 1 de gener de 2022.

Finalmente, entre els índexs de natalitat i de mortalitat no hi ha diferències significatives, menys de mig punt.

Taula 11. Població de 16 i més anys en vivendes principals segons sexe i relació amb l'activitat econòmica per a Campanar¹¹

	<i>Total</i>	<i>Actius</i>		<i>Ocupats</i>		<i>Aturats</i>		<i>Inactius</i>	
		<i>Número</i>	<i>% respecte del total</i>	<i>Número</i>	<i>% respecte del total</i>	<i>Número</i>	<i>% respecte del total</i>	<i>Número</i>	<i>% respecte del total</i>
<i>Homes</i>	4.570	2.975	65,10%	2.345	79%	630	21%	1.595	35%
<i>Dones</i>	5.410	3.145	58,13%	2.420	77%	725	23%	2.260	42%
<i>Total</i>	9.980	6.120	61,32%	4.765	78%	1.355	22%	3.860	39%

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València

La població en relació amb l'activitat econòmica per vivendes d'esta Taula 11 ens mostra que en el barri de Campanar el 61% de la població es troba activa.

Entre la població activa, els ocupats suposen un 78% i un 22% de persones parades respectivament. No hi ha diferències notòries entre les taxes d'atur de dones i les d'homes.

Taula 12: Població activa de 16 i més anys en vivendes principals segons sexe i activitat de l'establiment per a Campanar

	<i>Agricultura, ramaderia i pesca</i>	<i>Indústria</i>	<i>Construcció</i>	<i>Servicis</i>	<i>Total</i>
<i>Homes</i>	190	400	235	2.075	2.975
<i>Dones</i>	10	280	60	2.700	3.145
<i>Total</i>	200	680	295	4.775	6.120

Font: Padró municipal a 1 de gener de 2022. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

¹¹ Les dades d'esta taula estan arrodonits a 0 i 5.

La Taula 12 ofereix dades sobre la distribució de població activa segons sexe per activitats. El sector d'activitat per excel·lència és el dels servicis amb més dones que homes, 2700 enfront de 2075. En la resta de sectors, predominen els homes, construcció (235 versus 60), agricultura, ramaderia i pesca (190 versus 10) i, finalment, indústria (400 versus 280) són sobretot esferes d'ocupació en les quals prevalen els homes.

Taula 13: Vivendes segons any d'antiguitat

	<i>Campanar</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Vivendes</i>	<i>%</i>	<i>Vivendes</i>	<i>%</i>
<i>abans de 1800</i>	0	-	231	0,06%
<i>1801 - 1900</i>	5	0,09%	6.271	1,52%
<i>1901 - 1920</i>	65	1,13%	7.613	1,84%
<i>1921 - 1940</i>	141	2,46%	22.168	5,36%
<i>1941 - 1960</i>	59	1,03%	49.887	12,07%
<i>1961 - 1980</i>	2.822	49,26%	193.350	46,78%
<i>1981 - 2000</i>	2.268	39,59%	85.858	20,77%
<i>2001 - 2010</i>	359	6,27%	40.087	9,70%
<i>2011 - 2020</i>	10	0,17%	6.837	1,65%
<i>2021 - actualitat</i>	0	0,00%	977	0,24%
<i>Total</i>	5.729	100,00%	413.279	100,00%

Font: Cadastre de Béns immobles a 1 de gener de 2022. Oficina d'Estadística de l'Ajuntament de València

En esta Taula 13 s'observen períodes amb intensitat constructora que coincideixen amb moments d'expansió i creixement de la ciutat (1961-1980) amb construccions d'edificis en massa que representen el 49% del total en Campanar i el període de 1981 al 2000 amb el 39%, este últim amb menys activitat per al conjunt de la ciutat on es produïxen només un

20% de les edificacions. Per tant, Campanar pot considerar-se que té un parc de vivendes relativament nou.

Taula 14. Valors cadastrals mitjans per vivenda per a les posteriors a 1800.

	<i>Campanar</i>	<i>Diferència</i>	<i>Ciutat de València</i>
<i>Valor del sòl</i>	20.338	1.991	18.347
<i>Valor de construcció</i>	34.606	5.487	29.119
<i>Valor total</i>	54.944	7.476	47.468
<i>Valor per m²</i>	467,88	35	432,80

Font: Cadastre de Béns immobles de 2022. Oficina d'Estadística de l'Ajuntament de València.

La Taula 14 mostra els valors cadastrals mitjans per vivenda en el barri de Campanar es troben tots per damunt de la mitjana de la ciutat de València. Per exemple, el valor del sòl és de 1.991€ més car que la mitjana de la ciutat o el valor total és 7.476€ més car que la mitjana de València.

6. RENDA I VULNERABILITAT

Taula 15. Valors de renda mitjana i població en risc de pobresa segons seccions censals de Campanar.

<i>Seccions</i>	<i>Renda (€)¹²</i>	<i>Risc de pobresa (%)¹³</i>
401	16.935	14,70
402	11.479	22,70
403	14.432	14,60
404	12.272	19,30
405	18.171	6,80
406	16.563	7,9
420	16.452	14,50
421	16.096	12,3
422	14.410	17,70

Font: “Àrees vulnerables a la ciutat de València. Seccions censals. 2022”. Oficina Estadística.

Pel que respecta a les dades referents al nivell socioeconòmic de Campanar, en la Taula 15 es presenta la renda mitjana i el percentatge de població en risc de pobresa per seccions censals. Quant a la renda mitjana per persona, les xifres per a les vint seccions censals que conformen el barri de Campanar oscil·len entre els 11.479 i els 18.171 euros, havent-hi una diferència de prop de sis mil euros entre la secció amb major i la secció amb menor nivell de renda. Quatre seccions se situen per davall de la renda mitjana per a la ciutat de València (15.747), malgrat ser esta similar a la mitjana per al conjunt del barri de Campanar (15.201) segons l'oficina d'estadística de la ciutat.

Les seccions censals amb menor nivell de renda són la 402 (11.479) i la 404 (12.272). Cal comentar que estes es corresponen en gran part amb el denominat nucli primitiu de Campanar, que es tracta del barri antic i que està declarat Bé de Rellevància Local (BRL). D'altra banda, les seccions censals amb major nivell de renda són la 401 (16.935) i la 405 (18.171). En el cas de la secció 401 és interessant tindre en compte que es tracta d'una secció

¹² Renda mitjana d'una persona resident en la secció indicada. Un valor alt indica un nivell menor de vulnerabilitat. Any de referència: 2020.

¹³ Percentatge de població amb ingressos per unitat de consum inferiors al 60% de la mitjana en la secció. Un valor alt indica un nivell menor de vulnerabilitat. Any de referència: 2020.

altament dotada de servicis on podem trobar l'Estació d'Autobusos, el Centre Comercial de nou Centre, el Centre d'Urgències de La Fe, la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, la Subdelegació del Govern i l'IVO, entre altres.

Respecte al percentatge de població en risc de pobresa trobem una gran variació dins del barri de Campanar, on el percentatge més baix és de 6,8% enfront del percentatge més alt de 22,70%, pertanyent tots dos percentatges a la secció amb la renda més alta i més baixa respectivament. Això ens indica que hi ha una variabilitat de quasi un 20%. El percentatge mitjà de població en risc de pobresa per a Campanar és del 14,5%, la qual cosa li situa per davall de la mitjana per al conjunt de la ciutat de València.

Hi ha una clara correspondència entre el nivell de renda i el risc de pobresa, ja que les dos seccions amb major percentatge de persones en risc de pobresa (la 404 amb 22,7% i la 404 amb 19,3%) són les que compten amb menor nivell de renda mitjana. Pel seu costat, la secció amb menor percentatge de persones en risc de pobresa (la 405 amb 6,8%) es corresponen amb aquella amb major nivell de renda.

La principal conclusió que obtenim de l'anàlisi d'esta taula és l'alta correspondència entre el nivell mitjà de renda per persona i el risc de vulnerabilitat social que presenta el barri de Campanar.

Taula 16. Població vulnerable del CMSS de Campanar.

<i>CMSS Campanar</i>	<i>Població (2022)</i>	<i>Total població afectada</i>	<i>% població / barri</i>	<i>% població vulnerable / CMSS i ciutat</i>
Campanar	11.505	755	6,56%	2,23%
Sant Pau	17.334	0	0,00%	0,00%
Benicalap	41.868	20.648	49,32%	61,07%
Ciutat Fallera	5.884	5.884	100,00%	17,40%
Benimàmet	13.375	6.522	48,76%	19,29%
Beniferri	1.171	0	0,00%	0,00%
Total CMSS	91.137	33.809	37,10%	100,00%
Total València	797.665	201.235	25,23%	100,00%

Font: “Àrees vulnerables a la ciutat de València. Seccions censals. 2022. Aplicat als centres municipals de Servicis Socials CMSS” (2023).

La Taula 16 oferix dades relatives a la població vulnerable, desagregats pels barris que corresponen al Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar. La categoria de població afectada fa referència a la població vulnerable i inclou aquella població que es troba en àrees vulnerables, potencialment vulnerables i aquelles que tenen factor socioeconòmic de vulnerabilitat. El càlcul d'esta variable de vulnerabilitat es realitza mitjançant un índex sintètic que agrupa indicadors demogràfics, socioeconòmics i d'equipament..

Com s'observa, la població total afectada per la vulnerabilitat dels barris que corresponen al Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar va ser de 33.809 l'any 2022, la qual cosa representa un 37,1% del total de la població que abasta el CMSS. La població atesa pel CMSS Campanar té nivells baixos de població vulnerable (2,23%) si ho contextualitzem en el conjunt de la ciutat. Un valor de 6,56% de població vulnerable en Campanar no és una dada rellevant.

Taula 17. Població en risc de pobresa relativa considerant el llindar nacional de pobresa segons ingressos arreplegats en fonts tributàries.

	<i>Població en risc de pobresa</i>
Secció 401	14,70%
Secció 402	22,70%
Secció 403	14,60%
Secció 404	19,30%
Secció 405	6,80%
Secció 406	7,90%
Secció 420	14,50%
Secció 421	12,30%
Secció 422	17,70%
Ciutat de València	19,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de ODS. Oficina Estadística Panell d'Indicadors ODS. Data de Consulta Juliol de 2023.

La població en risc de pobresa es calcula com el percentatge de la població en risc de pobresa relativa considerant el llindar nacional de pobresa associada a ingressos arreplegats en fonts tributàries respecte a la població resident. S'observa que en el barri de Campanar les

seccions amb menor percentatge de població en risc són la 405, 406 amb xifres inferiors al 10%. La resta se situen entre el 12 i el 19 per cent, no existint cap secció que oferisca percentatges més alts que la mitjana de la ciutat.

7. RECURSOS

En el següent apartat s'arreglen les dades disponibles dels diferents recursos amb els quals compta el barri de Campanar en diferents àmbits de la vida social del barri. En primer lloc, s'exposen els recursos socials, que es corresponen amb les associacions o organitzacions actives en el barri i que duen a terme accions socioculturals, així com altres activitats que ajuden a conformar el teixit social i que servixen com a ferramenta col·laborativa per al treball que desenrotllen els Servicis Socials de l'Ajuntament de València en el barri.

7.1 Recursos socials

Associació de veïns i veïnes de Campanar

C/ Gravador Enguídanos, 47 (46015) València
Tel. 654 40 25 49 / Email: campanar@campanar.net
Web: www.campanar.net

Associació d'Acció Social Invisibles

C/ Menéndez Pidal, 13 (46009) València (local en andana de l'estació d'Autobusos)
Tel. 687 826 838 / Email: info@invisiblesvalencia.org
Web: www.invisiblesvalencia.org

Grup “Concòrdia” de l'Associació d'Emotius Anònims

Plaça del Diputat Lluís Lucía, 18 baix (46015) València (seu parroquial de Sant Ignasi)
Tel. 609 65 73 14 / Email: jlsalom2@gmail.com
Web: www.emotivosanonimos.org

AVEX. Associació Valenciana de Ex-Alcohòlics. Centre de Tractament d'Addiccions

C/ Carlos Dinnbier, 2 baix (46015) València
Tel. 648 44 91 52 / Email: info@avexvalencia.org
Web: www.avexvalencia.org

Centre d'Acolliment Campanar

C/ (46015) València
Tel. / Email:

Web:

Centre Municipal d'Activitats per a Persones Majors

C/ Vicente Guillot García, 11 (46015) València

Tel. 962 082 896 / Email: cmampanar@valencia.es

Web: www.valencia.es/cas/bienestar-social-e-integracion

Centre Municipal de Servicis Socials

C/ Gravador Enguídanos, 47 (46015) València

Tel. 962 082 775 / Email: cmsscapanar@valencia.es

Web: www.valencia.es/cas/bienestar-social-e-integracion

Centre Municipal de Joventut de Campanar

C/ Vall de la Ballestera, 66 (46015) València (antiga Alqueria de Belloch)

Tel. 963 465 748 / Email: cmjcampanar@valencia.es

Web: www.joventut-valencia.es/centros/cmj-campanar

Càritas Parroquial Sant Ignasi de Loyola

C/ Plaça del Diputat Lluís Lucía, 18 (46015) València

Tel. 963 494 133 / Email: sannachovalencia@gmail.com

Web: www.sannacho.es

Centre d'Acolliment de Menors Campanar

C/ Sant Xavier, 2 (46015) València

Tel. 963493130 - 963460233

Sèniors Sant Joan. Residència i Centre de Dia per a persones majors

C/ Marqués de Sant Joan , 30 (46015) València

Tel. 963 272 347 / Email: info@centrogeriatricosanjuan.es

Web: www.centrogeriatricosanjuan.es

7.2 Recursos educatius

Centre d'Educació Infantil de Campanar

C/ Baró de Barxeta, 3 (46015) València

Tel. 963 40 42 13 / Email: cei@laescoleta.com

Web: <https://laescoleta.com/>

CEIP Campanar

C/ de Rascanya, 1 (46015) València

Tel. 961 20 54 90 / Email: 46015186@edu.gva.es

Web: <http://www.ceice.gva.es>

CEIP Comunitat Valenciana

Av. de Pius XII, 34 (46015) València

Tel. 962 56 52 90 / Email: 46017729@edu.gva.es

Web: <http://www.ceice.gva.es>

CEIP Francisco Giner de los Ríos

Plaça Grup Parpalló, sn (46015) València

Tel. 962 56 60 20 / Email: 46016580@edu.gva.es

Web: <http://www.ceice.gva.es>

Col·legi d'Educació Especial El Vaig moldre

C/ del Pare Muedra, 19 (46015) València

Tel. 963 40 72 56 / Email: elmoli.cee@gmail.com

Web: <https://espinabifidavalencia.com/colegio-educacion-especial-moli/>

Escola Infantil Camarena Tamarindos

C/ Hernández Lázaro, 18 (46035) València

Tel. 963 46 44 50 / Email: tamarindos@colegios-sigloxxi.com

Web: <http://camarenatamarindos.escuelasinfantilessigloxxi.es/>

Col·legi de Foment Vilavella

C/ del Pare Diego Mirón, 1 (46009) València

Tel. 963 47 97 50

Web: <http://www.fomento.edu/vilavella>

IES Campanar

Plaça de Badajoz, 3 (46015) València

Tel. 961 20 62 05 / Email: 46015711@edu.gva.es

Web: <https://mestreacasa.gva.es/web/iescampanar>

IES Conselleria

C/ del Monestir de Poblet, s/n (46015) València

Tel. 961 20 62 05 / Email: 46022257@edu.gva.es

Web: <http://www.ceice.gva.es>

IFET. Institut de Formació Europea de Tecnologia

Av. de Campanar, 37 (46009) València

Tel. 634 79 61 99 / Email: info@ifet.es

Web: <https://www.ifet.es>

Institut Superior d'FP Sanitària Claudio Galeno

C/ de Ricardo Micó, 5 (46009) València

Tel. 919 10 08 12 / Email: admissions@fpclaudiogaleno.es

Web: <http://www.fpclaudiogaleno.es>

7.3 Recursos sanitaris

Centre de Salut de Campanar

C/ de Vicente Ríos Enrique, 1 (46015) València

Tel. 963 17 53 00 / Email: campanar@gva.es

Consultori Auxiliar Tendetes

C/ Ricard Micó, 3 (46009) València

Tel. 963 49 24 41 / Email: tendetes@gva.es

Consultori d'Especialitats Alboraia

C/ d'Alboraia, 21 (46010) València

Tel. 963 10 89 40

Web: <http://www.san.gva.es>

IVO. Institut Valencià d'Oncologia

C/ del Professor Beltrán Báguena, 8 (46009) València

Tel. 961 11 40 00 / Email: información@fivo.org

Web: <https://www.ivo.es/>

Hospital Vithas València 9 d'Octubre

C/ de la Vall de la Ballester, 59 (46015) València

Tel. 963 17 91 00 / Email: atencionalpaciente90@vithas.es

Web: <https://vithas.es/centro/vithas-hospital-valencia-9-de-octubre/>

Punt d'Atenció d'Urgències

C/ Joaquim Ballester, 25 (46009) València

Tel. 962 93 14 40

Web: <http://www.lafe.san.gva.es/punto-de-urgencias-para-adultos-24-horas>

Hospital Universitari i Politècnic La Fe

Av. Fernando Abril Martorell, 106 (46026) València

Tel. 961 24 40 00 / Email: lafe@gva.es

Web: <http://www.hospital-lafe.com/>

7.4 Recursos de transport

- **Estació d'Autobusos de València**
- **Autobusos EMT**
 - Línia C2 Circular Grans Vies
 - Línia C3 Circular Ronda Trànsits
 - Línia 60 d'Av. de L' Oest a Torrefiel
 - Línia 62 de Benimàmet/ Fira a Estació del Nord
 - Línia 63 de Estació del Nord a Campus de Burjassot

- Línia 64 de Benicalap a Est. Joaquin Sorolla / Hospital La Fe
- Línia 67 de Estació del Nord a Nou Campanar
- Línia 92 de La Malva-Rosa a Campanar
- Línia 94 de Campanar a Av. de França
- Línia 95 Jardí del Túria.
- Línia 98 d'Av. del Cid a Est. Cabanyal / Passeig Marítim
- Línia 99 de Palau de Congressos a la Malva-Rosa

- **Autobusos Interurbans:**

- Línia 160 de València a Centre Comercial Bonaire

- **Estació de metro de Campanar: Línies 1 i 2**

- **Valenbisi**

- Estació n ° 142: c/ Gregorio Gea (per als vianants)
- Estació núm. 143: Av. Menendez Pidal
- Estació núm. 144: c/ Marqués de Sant Joan
- Estació núm. 145: Plaza Badajoz
- Estació núm. 146: Av. Campanar
- Estació núm. 172: Av. Pio XII
- Estació núm. 173: Av. Pio XII, 34
- Estació núm. 222: Escalera Av. Maestro Rodrigo i Av. Manuel de Falla

8. CENTRE MUNICIPAL DE SERVICIS SOCIALS

A continuació es presenta la informació arreglada en relació amb el Centre Municipal de Servicis Socials (CMSS) de Campanar, que inclou els barris de: Benicalap, Beniferri, Benimamet, Campanar, Ciutat Fallera i Sant Pau. En primer lloc, s'oferix una part d'anàlisi quantitativa amb dades relatives als expedients de l'any 2022 recollits en la memòria de Servicis Socials del propi barri de Campanar. En segon lloc, s'inclourà una part qualitativa d'anàlisi del discurs a partir de l'entrevista realitzada a la Directora del Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar.

8.1 Dades sobre el Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar.

En el present apartat s'exposa un extracte de la informació quantitativa relativa al Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar extreta a partir de la memòria de l'any 2022 de l'aplicació informàtica Socyal. A través d'esta, s'obtenen dades dels expedients oberts en Campanar.

Taula 18: Expedients¹⁴ segons barri del CMSS Campanar

	Barris	Núm. d'Expedients	% del CMSS
Campanar	Benicalap	1.777	47,27
	Beniferri	15	0,4
	Benimamet	671	17,85
	Campanar	393	10,46
	Ciutat Fallera	381	10,14
	Sant Pau	270	7,19
	No consta	186	4,95
	Altres	67	1,79
	Total CMSS	3.760	100

Font: Memòria Socyal del CMSS Campanar, 2022

¹⁴ Expedients es referix a nuclis familiars (grup familiar o persones que viuen soles) i, en este cas, aquells amb els quals s'ha treballat al llarg de l'any.

La taula mostra el nombre total d'expedients per a cadascun dels barris que formen l'àmbit d'abast del Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar, així com el percentatge de casos per barris respecte al total del CMSS. D'un total de 3.760 expedients registrats l'any 2022, 393 corresponen al barri de Campanar, la qual cosa representa el 10,46% del total d'expedients del centre. Campanar és el tercer barri per volum d'expedients després de Benicalap (47,27%) i Benimamet (17,85), encara que amb molta diferència respecte al primer.

Taula 19: Expedients de Campanar segons programa i data d'obertura

PROGRAMA	Oberts anteriorment		Oberts durant el període		Total	
	Número	%	Número	%	Número	%
ATENCIÓ PSICOLÒGICA	1	0,26	3	0,77	4	1,03
DEPENDÈNCIA	56	14,29	14	3,58	70	17,86
INSERCIÓ	2	0,52	1	0,26	3	0,77
INSERCIÓ - RVI. RENDA VALENCIANA D'INCLUSIÓ	31	7,91	3	0,77	34	8,68
MENOR	10	2,56	3	0,77	13	3,32
SERVICI D'ACOLLIMENT	119	30,36	103	26,28	222	56,64
SERVICIS DOMICILIARIS - SAD	37	9,44	9	2,30	46	11,74
Total	256	65,31	136	34,70	392	100,00

Font: Memòria Social del barri de Campanar, 2022

Segons el programa al qual correspon cada expedient obert, podem observar en la taula que la major part dels expedients s'han obert en el Servei d'acolliment (el 56,64%). Este programa s'enquadra, segons la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de Servicis Socials Inclusius de la Comunitat Valenciana, entre els servicis socials d'atenció primària de caràcter bàsic i consistix en la recepció, atenció i diagnòstic en situacions de necessitats personals i familiars, proporcionant l'adequada informació, orientació i assessorament sobre les diferents prestacions del Sistema Públic Valencià de Servicis Socials. Per tant, en el servei d'acolliment i atenció, davant situacions de necessitat social, l'actuació de l'atenció primària serà de caràcter bàsic i es basarà en una atenció de caràcter generalista i polivalent.

En Campanar, com en la resta de centres, el programa que més es dona, és el de primer nivell d'atenció, el que dona la porta d'entrada al sistema; en ell s'atenen les situacions més urgents i a partir del qual es deriven a uns altres més especialitzats. Per orde de volum d'expedients, li segueix dependència, amb un 17,86% dels expedients, que atén les persones que no poden cobrir per si mateixes les cures que comporta la vida diària. I, en tercer lloc, el programa de Servicis Domiciliaris (amb el 11,74%), proporcionant atenció directa en la pròpia llar. La resta de programes són menors i concernixen sobretot a Inserció.

Taula 20: Persones del barri usuàries del CMSS de Campanar segons edat i sexe

	Dones		Homes		Altres		Total	
	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%
0 - 15	34	44,74	42	55,26	0	0,00	76	12,75
16 - 17	4	66,67	2	33,33	0	0,00	6	1,01
18 - 64	161	63,89	91	36,11	0	0,00	252	42,28
65 - 79	70	67,96	33	32,04	0	0,00	103	17,28
80 i més	104	65,41	54	33,96	1	0,63	159	26,68
Total	373	62,58	222	37,25	1	0,17	596	100

Font: Memòria Social del barri de Campanar, 2022

En la taula s'exposa informació sobre les persones usuàries del CMSS per al barri de Campanar, desagregant-se per sexe i edat. De les 596 persones usuàries de Campanar, el 62,58% són dones, enfront del 37,25% d'homes, això es tradueix en què són les dones les que més es relacionen amb l'administració per a demandar estos servicis públics. Respecte a l'edat, la majoria dels expedients de concentren entre els 18 i els 64 anys (42,28% dels expedients). Però, les xifres es corresponen amb la realitat vital de les persones, que, amb 80 o més anys, necessiten més atencions, (26,68%). La suma dels expedients per a persones amb més de 65 anys suposa quasi la mitat dels expedients (43,96%), la qual cosa ens suggerix una gran concentració de l'atenció de Servicis Socials d'este barri en qüestions relacionades amb la població més envellida. Les dones llancen en totes les franges d'edat quantitats més elevades, superant el 65% excepte per al grup d'edat de 0 a 15 anys on el 55% són homes.

Taula 21: Intervencions segons el sector de referència de la intervenció en Campanar

	Intervencions	
	Número	%
DISCAPACITAT	14	2,46
MALALTIA MENTAL	3	0,53
FAMÍLIA	184	32,28
INFÀNCIA	3	0,53
JOVENTUT	7	1,23
MAJORS	113	19,82
DONA	32	5,61
PERSONES EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA	147	25,79
PERSONES MIGRANTS	20	3,51
REFUGI I ASIL	6	1,05
ALTRES GRUPS EN SITUACIÓ DE NECESSITAT	41	7,19
Total	570	100

Font: Memòria Socyal del barri de Campanar, 2022

Durant l'any 2022 s'han realitzat un total de 570 intervencions en Campanar. El primer sector per nombre d'intervencions és el de família, amb 184 intervencions, que suposen el 32% del total. Li segueixen les intervencions en persones en situació de dependència (25,79%) i les intervencions en majors (19,82%).

Taula 22: Intervencions segons el tipus de valoració en el barri de Campanar

		Valoracions	
		Número	%
NECESSITATS RELACIONADES AMB LA INFORMACIÓ I L'ACCÉS A SISTEMES DE PROTECCIÓ SOCIAL	INFORMACIÓ GENERAL SOBRE SERVICIS SOCIALS	44	11,22
	INFORMACIÓ SOBRE PRESTACIONS ECONÒMIQUES (PEIS,DEPENDÈNCIA,RENDIA,ETC)	66	16,84

NECESSITAT RELACIONADA AMB LA FALTA DE MITJANS DE SUBSISTÈNCIA	MANCA D'INGRESSOS PER A COBRIR NECESSITATS BÀSIQUES	76	19,39
SITUACIONS DE NECESSITAT RELACIONADES AMB UNA ADEQUADA CONVIVÈNCIA PERSONAL-FAMILIAR	LIMITACIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL - DIFICULTAT DE MOBILITAT	22	5,61
	LIMITACIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL - DIFICULTAT PER A FER TASQUES QUOTIDIANES	31	7,91
	MALTRACTAMENTS EN PERSONES ADULTES	12	3,06
	VALORACIÓ DE RISC EN MENORS	12	3,06
SITUACIONS DE NECESSITAT RELACIONADES AMB UNA ADEQUADA INTEGRACIÓ SOCIAL	SITUACIÓ DE GREU EXCLUSIÓ SOCIAL	26	6,63
Total		392	100,00

Font: Memòria Socyal del barri de Campanar, 2022

En la Taula s'arregla una selecció d'aquelles intervencions segons el tipus de valoració que compten amb un pes superior a l'1% sobre el total, ja que la classificació segons el tipus de valoracions recollida en la memòria Socyal és molt més exhaustiva, però compta amb categories amb un pes relatiu negligible estadísticament parlant. D'esta manera, destaquen les valoracions la principal necessitat de les quals és la manca d'ingressos per a cobrir necessitats bàsiques (22,77%), informació sobre prestacions econòmiques (16,84%) i informació general sobre Servicis Socials (11,22%).

Taula 23: Selecció de recursos aplicats amb major freqüència en Campanar¹⁵

	Valoracions	
	Número	%
TELEASSISTÈNCIA MUNICIPAL	55	17,35
SOL·LICITUD INICIAL DE DEPENDÈNCIA	32	10,09
PEI MANUTENCIÓ	27	8,52
SAD MUNICIPAL	23	7,26
VALORACIÓ DE DEPENDÈNCIA	21	6,62
RENDA VALENCIANA D'INCLUSIÓ (RVI- RGIS)	20	6,31

¹⁵ La taula inclou els 10 recursos aplicats amb major freqüència.

INFORME D'ENTORN DE DEPENDÈNCIA	20	6,31
PRESTACIÓ ECONÒMICA PER A CURES EN L'ENTORN FAMILIAR	17	5,36
REVISIÓ GRAU DEPENDÈNCIA	13	4,10
MENJAR A DOMICILI	12	3,79

Font: Memòria Social del barri de Campanar, 2022

L'última taula relativa a la informació sobre el CMSS conté el llistat dels recursos aplicats amb més freqüència en el barri de Campanar durant l'any 2022. Per a poder assenyalar la informació més rellevant s'ha fet una selecció per a l'anàlisi d'aquells deu recursos amb major freqüència d'aplicació. I en este cas, són els recursos relacionats amb la dependència: recursos de teleassistència, sol·licituds de dependència, servicis a domicili o valoracions de dependència. El conjunt dels recursos de dependència suposen quasi un 50% dels recursos aplicats.

8.2 Entrevista al Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar.

A més de l'anàlisi quantitativa presentada en els apartats anteriors, ja s'havia assenyalat que l'estudi comptaria amb una part qualitativa d'anàlisi del discurs a través de la realització d'entrevistes semiestructurades a diferents actors de gran rellevància en la vida social i associativa del barri, amb l'objectiu d'enriquir la informació aportada. Utilitzem l'entrevista semiestructurada com a tècnica d'anàlisi qualitativa perquè ens permet mantindre un control sobre els temes a tractar amb base en un guió d'entrevista que, malgrat limitar la llibertat comunicativa per existir la necessitat de seguir un guió certament concret de preguntes, ens ajuda a centrar la informació aconseguida en relació als objectius centrals de l'estudi.

En el cas d'este apartat, s'exposaran els elements i informacions més significatives que han pogut ser extretes de l'entrevista realitzada a la directora l'any de referència de l'estudi (2023) del Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar.

Quant a la seua impressió en termes generals, inicia explicant-nos que Campanar és un barri gran, tant en termes poblacionals com de territori. Comenta que el barri ha anat creixent en les últimes dècades i que es caracteritza per tindre un important nucli de cases tradicionals on viuen persones ja assentades des de fa moltes dècades en el barri i una zona àmplia de servicis amb grans infraestructures i edificacions a conseqüència de l'arribada de les seues

d'algunes Administracions com el PROP o La Fe. Destaca que es tracta d'una zona sense importants problemes d'inseguretat o conflictivitat.

Pel que respecta a les característiques socioeconòmiques, es tracta d'un barri de nivell econòmic mitjà, sense alts nivells de precarietat econòmica ni laboral, en contrast amb altres barris corresponents al Centre municipal de servicis socials (com podria ser Benicalap).

Quant al perfil dels habitants del barri i el perfil de persones usuàries del Centre, nostra entrevistada, identifica una població certament estable, que ha anat envellint i, en conseqüència, reclamant sobretot servicis domiciliaris, de teleassistència o de dependència. Per tant, des del CMSS s'identifica com a perfil amb més necessitats a cobrir, a les persones majors, en alguns casos en situació de desatenció o soledat no desitjada.

En este sentit, es reconeixen zones bastant diferenciades dins del barri, tant en termes urbanístics com poblacionals. Per tant, distingix una primera zona corresponent al centre primitiu de Campanar, on la població està més envellida i arrelada al barri des de fa dècades, sent una zona sense especial problemàtica. D'altra banda, assenyala una altra zona en creixement, de nova construcció, major nivell socioeconòmic i amb població nova on destaquen les famílies i població més jove. Esta segona zona es correspon amb l'anomenat “Nou Campanar”, zona edificada sobre “El Pouet”.

A partir d'esta informació, podria deduir-se que l'ascens de població més jove en el barri té com a conseqüència lògica que els expedients del CMSS assenyalen més intervencions que la mitjana en famílies, malgrat que següen corresponent la majoria dels expedients a xifres més elevades en dependència i persones majors.

Arran de l'anterior ens interessa preguntar si des del Centre s'identifica alguna zona amb un caràcter especialment vulnerable. La directora ens explica que sí que hi ha una bossa de població en el barri que viu en la zona més pròxima al Parc de Capçalera i el riu Túria, en què existix un “reducte ampli de vivendes més antigues” on s'ha acumulat més població que pot tindre majors “dificultats de precarietat econòmica”.

Durant l'entrevista s'assenyala l'existència de necessitats informatives sobre els recursos existents de caràcter més universal, les ajudes a cures, d'orientació familiar, servicis a domicili, etc. En referència també al ja comentat sobre l'envelliment de la població, es detecta

l'existència d'un important grup de població major que viu sola i per a la qual és necessari dedicar recursos i projectes d'acompanyament a la soledat.

La directora ens conta que el barri ha patit importants canvis des de finals del segle passat, quan encara no existia el Parc de Capçalera i s'acumulaven en la zona persones amb importants problemes de drogoaddicció i sensellarisme. Malgrat els canvis, encara resta població sense llar i susceptible a l'actuació per part del CAST. Assenyala que estos són casos puntuals que es produïxen en tot el territori del Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar, així com en altres Centres de la ciutat, i que estan vinculats amb problemes de pèrdua de vivenda per l'alt cost d'esta. Les vivendes són en estos moments, béns difícils per a les famílies perquè suposen costos elevats en les economies familiars impeding moltes vegades, el seu accés a algunes famílies i per a totes dues circumstàncies, ja siga lloguer o compra.

Finalment, quant a la dotació de recursos, Campanar compta amb gran volum de xicotet comerç i servicis que permeten “fer vida en el barri”. Per tant, malgrat no caracteritzar-se específicament per això, Campanar té bastant activitat comercial.

9. ALTRES APORTACIONS

En este últim apartat de l'estudi s'exposa la informació extreta a partir de la realització d'entrevistes a altres entitats del barri amb l'objectiu de complementar la informació ja recollida i ampliar els punts de vista sobre Campanar.

9.1 Entrevista al Centre Municipal de Joventut

La primera entrevista realitzada va ser a un treballador social del Centre Municipal de Joventut de Campanar. L'interés d'esta entrevista ve donat per la constatació que existix un important grup de famílies que, gràcies a la construcció de nova vivenda en les últimes dècades, s'ha instal·lat en el barri. Eset centre se situa en una zona molt apartada del nucli poblacional del barri, la qual cosa pot ser negatiu com a potencial punt neuràlgic per al encuentro dels/as joves, per la qual cosa interessa conèixer com afecta això a este grup poblacional concret.

En primer lloc, ens comenta que Campanar és un barri on existix un important volum de població jove, fenomen vinculat a la recent arribada de famílies al barri que ja s'ha esmentat en l'entrevista del CMSS. Dins del barri hi ha diferents perfils de població: famílies d'alt nivell socioeconòmic que residixen en grans urbanitzacions amb molts recursos i perfils de famílies amb residències de major antiguitat i major grau de vulnerabilitat econòmica.

En parlar de les necessitats de la població jove del barri, una de les primeres coses que ens assenyala és efectivament la situació del centre a la vora del districte, als afores del propi barri de Campanar, i la dificultat que això comporta en la comunicació i en la capacitat d'atracció. A això se li suma l'existència d'una barrera física que li separa del centre del barri i que es correspon amb “Nou Campanar”. Això genera un desconeixement per part dels/as joves del barri de la disponibilitat d'este recurs, davant la qual cosa es duen a terme diverses activitats per a la captació de joves i s'intenta mantindre una comunicació contínua amb altres agents de la zona com l'Associació de Veïns de Campanar o l'Associació de nova creació de Joves de Campanar. No obstant això, malgrat la falta d'aprofitament de l'espai com a lloc de referència i trobada per als/as més joves, afirma que un factor positiu és que es tracta d'un dels centres amb millorés infraestructuras i amb suficient dotació de recursos per a la posada en marxa de gran varietat d'activitats per als/as més joves del barri.

En este sentit, ens diu que l'activitat associativa del barri és molt important i que la participació veïnal en les activitats que s'organitzen és generalment molt àmplia. Això pot suposar una oportunitat per a poder organitzar més esdeveniments amb la població jove i persistir en estes generacions la identitat de barri, que cada vegada és menys intensa que en les generacions anteriors.

De manera general, amb referència a la vida dels/as joves en el barri, Campanar manca de llocs de trobada per a este grup, la qual cosa dificulta l'establiment de llaços de convivència entre estos . Arran d'això ens conta que la proximitat del centre a la zona de “ Nou Campanar” distorsiona la seua capacitat d'actuació, perquè els/as joves d'estes vivendes pertanyen a famílies “riques”, mentres que els que compten amb menys recursos es troben més aïllats entre ells. Este problema ve agreujat per les llargues distàncies que han de recórrer per a acudir al centre com ja s'ha comentat.

Específica que en l'actualitat hi ha un grup estable de 13 persones joves especialment implicades amb el centre i cada vegada este número és major. Tenen gran importància les activitats vinculades a la formació fora del sistema reglat per a la inclusió en l'educació formal i assenyalen d'existència d'un grup dedicat a prevenció de l'absentisme escolar.

En relació a l'anterior, i a causa de l'existència d'un Centre d'Acolliment en Campanar, sí s'han produït derivacions des de Servicis Socials per al seguiment d'alguns/as menors però, estos són casos excepcionals.

9.2 Entrevista a l'Associació de Veïns de Campanar

A continuació s'exposa l'entrevista realitzada a dos persones pertanyents a la directiva de la Rostisc ciación de Veïns de Campanar, entre elles es troba el president Pep Benlloch. L'entrevista es va realitzar de manera presencial als afores del Centre Municipal de Servicis Socials pel fet que l'associació manca de l ocal propi, la qual cosa es tradueix en una de les seues principals demandes. S'ha optat per incorporar esta aportació a causa del paper fonamental d'esta entitat en l'acció a favor dels interessos del barri, així com per a entendre el desenrotllament del barri en els últims anys.

L'Associació de Veïns de Campanar va començar la seua activitat en els anys 70 del segle passat i va créixer molt fins que en els anys 90 va tindre una crisi per controvèrsies internes davant la destrucció del Pouet , una terra d'horta amb una característica molt particular i és

que comptava amb més de vint alqueries. Es tractava d'una associació molt reivindicativa en els seus orígens però que amb el pas dels anys, ha patit oscil·lacions quant a la seua activitat, precisament per l'existència originària d'un “sentiment de poble” donada la pròpia conformació del barri que el diferenciava de la resta de la ciutat, però que des de la seua incorporació a València, esta identitat va anar degradant-se traduint-se en una activitat reduïda a mínims per part de l'associació. Fa quinze anys, un grup de persones, amb motiu d'unes mobilitzacions per temes de dotacions escolars, es van trobar i van acordar posar de nou en marxa l'associació.

L'entrevista comença amb una impressió general de Campanar. El primer fet destacable per part dels entrevistats és que el barri es correspon amb un barri de grans dimensions, tant a nivell territorial com poblacional. Igual que en la entrevista al CMSS, també s'apunta a una diferència quant als perfils demogràfics de la població per zones. En la part corresponent al casc primitiu de Campanar hi ha població més envellida i que han viscut tota la vida en el barri i, d'altra banda, hi ha una altra zona amb vivendes més noves on s'instal·la població més jove, famílies sobretot. Malgrat tot això, el barri és bastant equilibrat en opinió dels entrevistats.

Per a la Associació de Veïns, l'aspecte a destacar del barri, és la falta d'equipament cultural o multidisciplinari que permeta desenrotllar activitats de participació ciutadana.

De manera que un dels principals problemes que s'identifiquen és la falta de dotació cultural i espais d'ús lúdic per a la celebració de activitats dirigides al veïnat; espais en els quals estos puguen realitzar “tallers, conferències o activitats culturals, ja que, ara mateix, no hi ha cap lloc on poder organitzar res”.

En este sentit, una de les principals demandes de l'Associació és que l'Alqueria Pallardó, on actualment es troba la seu del Centre Municipal de Servicis Socials de Campanar, s'utilitze com a Centre Cívic i Cultural de Campanar per a tindre un lloc on les diferents associacions i grups que existixen puguen reunir-se i això ajude a conformar un teixit social associatiu més ferm, doncs, afirmen, amb esta finalitat es va dur a terme la seua reconstrucció fa 24 anys. I expressen que, la decisió d'utilitzar este espai com a seu del CMSS Campanar va suposar que l'Associació de Veïns de Campanar es quedara sense local.

En línia amb l'anterior, expliquen que Campanar és un barri viu i culturalment actiu en el qual la resposta ciutadana a les activitats organitzades i propostes sempre és molt positiva.

Pel que la falta d'esta mena d'espais té una repercussió negativa per a tot el barri. També destaquen que Campanar és un dels pocs districtes de la ciutat que no compta amb una seu de la Universitat Popular, la qual cosa aprofundix en la manca total d'instal·lacions municipals de tipus cultural, a excepció de la Biblioteca Municipal Francesc Almela i Vives que, a més, manca dels recursos necessaris.

En relació amb altres zones de la ciutat, expliquen que esta circumstància els situa en una situació de desigualtat respecte a altres barris de València que compten amb recursos de tota mena, la qual cosa genera en l'Associació i de manera general en tot el barri una sensació d'abandó.

Malgrat l'anterior, asseguren que la xarxa d'associacions del barri es troba estretament relacionada i en contínua comunicació, la qual cosa permet mantindre en el barri un fort teixit associatiu. Per això, assenyalen com a fortalesa del barri que malgrat la falta de recursos i equipaments, la xarxa associativa és àmplia i activa i la resposta de la ciutadania sempre és multitudinària.

Pel que respecta a la dotació de servicis del barri, asseguren que el menjar de proximitat té molta activitat i el transport, malgrat haver viscut restriccions en línies d'actebusos, és adequat. Compten també amb uns certs espais a l'aire lliure d'ús públic i que solen utilitzar les famílies, així com parcs amb equipament públic per a la població infantil del barri.

Quan preguntem per les relacions dins del barri ens conten que en la zona del Pouet, ara coneguda com "Nou Campanar", funciona de manera bastant aïllada. En este cas, la pròpia estructura urbana d'eixos edificis, organitzats en grans urbanitzacions amb una alta dotació de servicis interns, "incita poc a la comunitat".

Respecte a les implicacions que va tindre el trasllat de la Fe ens asseguren que va suposar una pèrdua tant en l'accés als servicis sanitaris com una pèrdua econòmica en la zona. Sobretot, les pitjors conseqüències les han patides les persones majors i les persones dependents per les dificultats de desplaçament que viuen, que afirmen que no està ben resolt. En este sentit, reivindiquen que la millor solució seria la reobertura d'un xicotet hospital en la zona en lloc d'optar per crear grans complexos hospitalaris.

Entre las principales demandes del veïnat de Campanar, els informants expliquen la necessària revisió del Pla General de la Zona 04, els problemes de la qual han derivat en

l'enderrocament de cases i l'aparició de focus d'insalubritat i inseguretat que posa en perill la trama urbana de l'antic barri de Campanar. Amb esta demanda, afirmen, es persegueix l'objectiu de permetre a les persones rehabilitar les seues cases i mantindre en condicions el casc primitiu.

Finalment, en el referit a les oportunitats que hi ha en el barri, posen l'accent que seria positiu fomentar el comerç de proximitat per a aprofitar els avantatges que proporciona limitar geogràficament amb l'arxiconeguda horta valenciana i, al seu torn, revaloritzar el valor patrimonial d'este bé de la cultura valenciana. Un altre punt fort que assenyalen és que la configuració urbana del barri es manté d'origen, la qual cosa suposa un atractiu.

9.3 Altres aspectes

És important aclarir que durant l'estudi, i especialment en la part de transcripció de les entrevistes, es fa referència a la zona coneguda com “ Nou Campanar” malgrat que la mateixa no pertanga a la delimitació territorial del barri de Campanar. A pesar que esta zona del vell Pouet pertany administrativament al barri de Sant Pau, és imprescindible per a entendre els canvis haguts en Campanar i és considerada pel veïnat com una zona pròpia del barri.

També és important destacar un canvi de nom en una de les vies de Campanar, ja que esta informació no està actualitzada en totes les fonts d'informació i pot portar a confusió. A l'abril de 2021 el carrer Pescamines va ser retolada a nom de Vicente Guillot “Lillo” per, en paraules de la regidora de Recursos Culturals, Gloria Tello, «ser un viu reflex de com es pot combinar la tradició amb la vida urbanita. “Lillo” era la memòria viva del barri, tota una institució en Campanar.». En este carrer es localitza el Centre Municipal d'Activitats per a Persones Majors i és una dels carrers a les quals dona la casa on vivia “Lillo”, en el centre del barri. El seu nom era una raresa en el nomenclátor, ja que és en els barris de Tendetes i Tormos on hi ha una llarga sèrie de carrers amb noms d'embarcacions.

10. CONCLUSIONS

Campanar és un barri valencià amb molta història, que ve marcada per la conformació del mateix com un poble independent a la ciutat de València i posteriorment annexionat. El seu origen està íntimament vinculat a l'ús agrícola de la terra i l'existència de diverses séquies en la zona. Pel que respecta al seu desenrotllament urbà, s'aprecia un creixement més tardà que el d'altres zones de la ciutat, degut probablement a la seua situació geogràfica bastant allunyada del centre urbà i a la seua situació, ja que està en el costat del riu contrari al barri antic de València.

A partir dels anys 60 del segle passat l'evolució i creixement del barri és constant. El trasllat a la zona de grans infraestructures públiques i la construcció de grans superfícies comercials són canvis que suposan un gran impuls que reactiva la construcció de noves edificacions i porta amb si la creació de llocs de treball que, en conjunt, suposen un focus d'atracció molt atractiu per a l'arribada de nova població. Gran part d'estos nous habitants són famílies joves que contrasten amb la demografia envellida del barri antic i que regeneren l'activitat i vida social del barri.

Com a resultat d'este procés de creixement poblacional i urbanístic, el barri presenta una clara polarització o dualitat en la seua fisonomia, amb una delimitació evident entre la zona del casco antic d'urbanisme tradicional i una altra zona de noves vivendes amb un caràcter molt més vertical i ordenat. De la mateixa forma que l'urbanisme és òbviament diferent, el perfil dels habitants també ho és.

Enfront de la població envellida de l'antic nucli urbà, les famílies i la població més jove viu en la zona de nova construcció. Això té conseqüències en la diferenciació de les principals demandes i necessitats del veïnat el que, al seu torn, té un impacte en les intervencions i actuacions que es duen a terme des del CMSS.

En este sentit, des del propi CMSS es reconeix que el grup de persones amb major edat, està concentrat en el barri antic de Campanar, fet que podria amenaçar la conservació d'esta zona perquè el relleu generacional porta implícita la conservació de les propietats i per tant del patrimoni, evitant així el possible abandó que podrien patir estes cases en el cor del barri.

Un dels aspectes destacables del barri que s'ha pogut conèixer a través del treball de camp és l'important teixit associatiu present en el mateix i l'estreta relació de comunicació i

cooperació que mantenen entre les entitats presents Campanar. A més s'assenyala una alta participació i mobilització del veïnat en les activitats i projectes que estes duen a terme.

Ha sigut precisament a través de l'entrevista a una d'estes entitats que s'han conegut algunes de les principals necessitats i deficiències del barri. Entre elles, destaca la demanda veïnal de més espais d'ús lúdic i cultural per a la realització d'activitats que permeta mantindre la xarxa comunitària i tornar a difondre el sentiment de pertinença a Campanar que ha anat deteriorant-se en les últimes dècades.

Respecte a esta problemàtica, en relació a la qüestió identitària, ha cobrat importància durant les entrevistes un element que no havia sigut tingut en compte anteriorment per no estar dins de la delimitació administrativa del barri de Campanar. Es tracta del model urbanístic que trobem en zones com la de “ Nou Campanar” i que amenaça no sols la preservació del patrimoni històric del lloc, sinó també un model de convivència en comunitat.

Per tant, i gràcies a la informació obtinguda en totes les fases de l'estudi, podem concloure que Campanar ha sigut un barri amb grans canvis al llarg del temps, que compta amb una alta dotació de servicis comercials i d'activitat econòmica però que presenta determinades problemàtiques específiques i especialment vinculades amb trets concrets de la seua configuració urbanística, històrica i demogràfica.

Análisis DAFO

D

Debilidades

- Dualidad urbanística
- Envejecimiento demográfico en el casco antiguo
- Falta de equipamientos culturales/lúdicos
- Pérdida de la identidad del pueblo de Campanar

A

Amenazas

- Falta de inversión en equipamientos
- Traslado de La Fe
- Expansión del modelo urbanístico de "Nou Campanar"

F

Fortalezas

- Buena comunicación con el resto de la ciudad y transporte
- Estrecha relación vecinal
- Buen estado de conservación del casco antiguo
- Implicación vecinal y participación ciudadana
- Tejido asociativo
- Zonas verdes y espacios de uso público
- Gran dotación de servicios e infraestructuras públicas y privadas
- Parque inmobiliario nuevo (atracción de nueva población)

O

Oportunidades

- Aprovechamiento del entorno (L'Horta)
- Conservación del patrimonio
- Cercanía al río Turia

11. BIBLIOGRAFIA

Cored García, J. (2014). *Estudi històric i proposta d'intervenció de l'Alqueria Pallardó (Campanar)*. València: Universitat Politècnica de València .

Furió, A., García Marsilla, J. V., i Martí, J. (1999). *Història de València*. València: Llevant.

Sahuquillo, P. (2020). *València, ciutat de barris: Trànsits*. València: Ajuntament de València.

INFORMES

Secció de Planificació i Innovació (2023). *Àrees Vulnerables a la ciutat de València: Aplicat als Centres Municipals de Servicis Socials*. València: Ajuntament de València.

Secció de Planificació i Innovació (2023). *Memòria Socyal del CMSS Campanar*. València: Ajuntament de València.

Lorente, R. (Dir.), Ramírez, J. V., Climent, V. F., Ingellis, A. G., Guamán, A., i Carbonell, J. A. (2017). *Diagnòstic de necessitats socials a la ciutat de València: Col·lectius vulnerables i nous perfils de vulnerabilitat en un context de greu crisi econòmica*. València: Ajuntament de València i Universitat de València .

BIBLIOGRAFIA WEB

Guzmán, J. (8 de novembre de 2020). *Campanar, el barri del miracle*. Culturplaza <https://valenciaplaza.com/campanar-el-barrio-del-milagro>

València bonica (3 de març de 2023). *L'antic poble de Campanar: l'encant d'una població dins de València capital*. <https://www.valenciabonita.es/2017/04/18/antiguo-pueblo-de-campanar-valencia/>

FONTS PRIMÀRIES:

Entrevista a la directora del Centre Municipal de Servicis Socials Campanar (27/04/2023)

Entrevista a tècnic de joventut del Centre Municipal de Joventut Campanar (26/04/2023)

Entrevista a la directiva de l'Associació de Veïns de Campanar (25/04/2023)